

SPRÁVA Z PREVIERKY ÚČTOVNÍCTVA A PERSONÁLNEJ AGENDY ZÁKLADNEJ ŠKOLY S MATERSKOU ŠKOLOU xxxxx za obdobie od 1. januára 2013 do 30. júna 2017

Úvod - východisko a všeobecné informácie

Na základe požiadavky objednávky Obce xxxxx, ako zriaďovateľa Základnej školy s materskou školou v Červeníku (ďalej len "**základná škola**" alebo "**ZŠ**"), v zastúpení starostom Mariánom Mihálikom, sme vykonali limitovanú previerku účtovníctva a personálnej agendy základnej školy za obdobie od 01.01.2013 do 30.06.2017.

Východiskom pre našu prácu boli podklady z účtovníctva ZŠ, pričom sa jednalo najmä o hlavné knihy, zoznamy prijatých faktúr, mzdové listy zamestnancov a listinné zložky, resp. spisy zamestnancov. Niektoré podklady sme dostali v elektronickej podobe a niektoré sme preverili priamo v ZŠ. Predmetom nášho overovania bolo najmä:

- preverenie dodržiavania platnej legislatívy so zameraním najmä na mzdy a personalistiku,
 - preverenie dodržiavania platnej legislatívy v oblasti nákupov, realizovaných zákaziek v ZŠ, posúdenie oprávnenosti vynaložených výdavkov,
 - preverenie, či nedošlo v priebehu kontrolovaného obdobia k chybám alebo podvodom vo vzťahu k vykonaným úhradám,
- prípadné naše ďalšie zistenia týkajúce sa porušení, resp. nedodržania účtovných alebo daňových predpisov.

Naša správa z previerky účtovníctva neuvádza a nešpecifikuje jednotlivé stavy majetku a záväzkov, resp. nákladov a výnosov. Pri našom preverovaní sme sa zamerali najmä na správnosť a preukázateľnosť účtovníctva a miezd a preverovali sme vybrané peňažné toky. Počas previerky sme neodsúhlasovali jednotlivé zostatky účtov na adekvátne podklady. Preverili sme najmä vybrané finančné operácie, resp. použitie finančných prostriedkov v sledovanom období. Jednotlivé oblasti účtovníctva a miezd, ktoré boli predmetom tejto previerky, sú popísané nižšie.

Táto správa a naše zistenia sú interným materiálom, nie sú v žiadnom prípade verejné a nemôžu byť bez nášho predchádzajúceho súhlasu poskytnuté tretím stranám ani iným osobám, ani použité za žiadnym iným účelom. Správu predkladáme výlučne objednávateľovi pre jeho internú potrebu. Upozorňujeme, že na identifikovanie prípadných právnych dopadov našich zistení by bola potrebná spolupráca audítora s advokátom. Nie sme totiž oprávnení na poskytovanie právnych služieb. Preto akékoľvek odkazy a citácie právnych predpisov považujte za nezáväznú, predstavujú len náznak a krátky sumár príslušnej právnej úpravy, pričom nie sú úplné a nemusia sa vzťahovať na daný prípad a posudzovanú spoločnosť. Považovali sme však za relevantné aspoň naznačiť príslušnú právnu úpravu.

Mzdy a personalistika

V oblasti miezd sme v kontrolovanom období zistili viacero nedostatkov, pričom niektoré z nich považujeme za významné porušenie platnej legislatívy a pravidiel platných pre ZŠ. Medzi najväčšie nedostatky patria:

- chýbajúce podklady k osobným príplatkom, ktoré boli zamestnancom priznávané,
- chýbajúce podklady k priznaným a vyplateným odmenám, nelogické dôvody pre priznanie a vyplatenie odmien,
- nesúlad medzi podkladmi k výpočtu miezd a skutočne vyplatenými mzdami,
- chýbajúce podklady k platenej nadčasovej práci, resp. nedostatočná alebo neúplná evidencia nadčasových hodín,
- chýbajúce pracovné náplne k niektorým pracovným zmluvám,
- existencia viacerých pracovných pomerov (úväzkov) u niektorých zamestnancov,
- nedostatočné zabezpečenie týkajúce sa archivácie osobných údajov a prístupu k osobným údajom zamestnancov,

Podrobnejšie informácie k zisteniam

V predmetnom období sme okrem kontroly mzdových listov nahliadli do viacerých osobných spisov zamestnancov, pričom sme zistili vyššie uvedené nedostatky. Zamestnanci ZŠ podľa pracovnej pozície mali nárok na osobné príplatky. Podkladom pre priznanie osobných príplatkov je každý mesiac tzv. hlásenie na osobné príplatky. Takmer každý mesiac boli osobné príplatky priznané inak, ako bolo uvedené v podkladoch v osobných spisoch zamestnancov. Osobné príplatky sú významnou súčasťou mzdových nákladov. V roku 2013 boli priznané a vyplatené osobné príplatky vo výške 30,6 tis. EUR, v r. 2014 vo výške 35,3 tis. EUR, v r. 2015 to bolo 63,6 tis. EUR, v r. 2016 to bolo 54,9 tis. EUR a za prvý polrok 2017 to bolo 31,4 tis. EUR.

Čo sa týka odmien, zistili sme, že k priznaným a vyplateným odmenám často úplne chýbajú podpísané podklady alebo naopak, ak už podklady existujú, je v nich uvedená iná výška odmien v porovnaní so skutočne vyplatenými odmenami. ZŠ mala systém priznávania odmien nastavený tak, že bol vypracovaný konkrétny návrh pre určitého zamestnanca s konkrétnou výškou odmeny a tento návrh mal, resp. musel byť podpísaný riaditeľkou ZŠ. V prípade odmien pre riaditeľku ZŠ, táto musela byť podpísaná starostom obce xxxxx. Problémom je, že k vyplateným odmenám často nie sú v osobných spisoch zamestnancov (vrátane riaditeľky ZŠ) založené podpísané návrhy na vyplatenie odmien a odmeny pritom priznané a vyplatené boli.

Okrem toho sme zistili, že niektoré návrhy na odmeny, ktoré mali byť podpísané riaditeľkou ZŠ, síce podpísané pri jej mene boli, no podpisy sú iné, ako zvyčajne riaditeľka ZŠ používala. Je to zrejme z viacerých dokumentov (pracovné zmluvy, dodatky k nim, ostatné zmluvy alebo iné dokumenty, ktoré podpisovala riaditeľka ZŠ), ktoré sme počas kontroly mohli vidieť a podpisy na nich sme mohli porovnať. Uvedené zistenie môže navodiť pochybnosti o pravosti podpisu/ov, resp. o prípadnom zneužití podpisu/ov za účelom priznania a vyplatenia vyšších odmien, ako v skutočnosti mali byť priznané a vyplatené.

Niektoré priznané a následne vyplatené odmeny nemajú žiadne logické odôvodnenie. Napriek tomu, že boli dodržané všetky pravidlá pre priznanie odmien (t.j. v spise zamestnanca existuje riadne podpísaný návrh na odmenu), samotné odôvodnenie priznanej odmeny, ako aj jej výšky je veľmi často nedostatočne popísané. Väčšinou sa nejedná o niečo, čo by zamestnanec urobil navyše oproti jeho štandardným pracovným povinnostiam alebo niečo špeciálne, čo iný zamestnanec neurobil, ale odmeny boli priznané a vyplatené takmer bezdôvodne. V podstate sa dá povedať, že zamestnanci dostávali odmeny za to, že robili presne to, čo mali v náplni práce a teda za to, že si plnili svoje pracovné povinnosti. Netvrdíme, že za dobre vykonanú prácu (aj keď len v rozsahu podľa pracovnej zmluvy a pridelenej náplne práce) si zamestnanec nezaslúži z času na čas odmenu, no podľa našich skúseností a znalostí z iných spoločností sa odmeny v takýchto sumách priznávajú za niečo navyše a okrem toho v nižších sumách. Týmto nechceme (ani nám neprináleží) hodnotiť oprávnenosť priznaných a vyplatených odmien, len poukazujeme na fakt, ako ZŠ nakladala so mzdovými prostriedkami, ktoré malo v kompetencii vedenie ZŠ.

Poznamenávame, že odmeny podobne ako osobné príplatky tvorili v kontrolovanom období významnú sumu mzdových nákladov. V r. 2013 to bolo celkom 36,8 tis. EUR, v r. 2014 to bolo 41,5 tis. EUR, v r. 2015 celkom 35,0 tis. EUR, v r. 2016 to bolo 31,7 tis. EUR a v prvom polroku 2017 to bolo 7,3 tis. EUR (pozn.: odmeny sa priznávajú najmä na konci roka, väčšinou v novembrovej výplate, preto v prvom polroku ide len o relatívne nízke číslo v porovnaní s inými rokmi).

Ďalšie zistenia týkajúce sa mzdovej agendy

Na základe podkladov z mzdových listov za roky 2013 - 2017 sme vypracovali kompletný prehľad vyplatených miezd zamestnancov vrátane náhrad miezd, priznaných a vyplatených osobných príplatkov, odmien a celkových hrubých miezd po jednotlivých rokoch. Rovnako sme vypočítali aj mesačný priemer hrubých miezd v každom roku. Prehľad tvorí prílohu č. 1 k tejto správe. Z uvedeného prehľadu, ako aj z kontroly spisov zamestnancov je zrejmé, že:

- upratovačka Miroslava Držíková mala v r. 2016 dvojnásobný plat v porovnaní s r. 2017, čo nekorešponduje s jej pracovnou zmluvou.
- zástupkyňa riaditeľky Daniela Sláviková mala v r. 2013, 2014, 2015 a 2016 vyšší plat, ako riaditeľka ZŠ. Uvedené bolo spôsobené najmä priznanými osobnými príplatkami a odmenami.
- zástupkyňa riaditeľky Daniela Sláviková mala priznané odmeny v r. 2013, 2014 a 2015 nielen v novembri (ako väčšina zamestnancov), ale aj v decembri. Najmä v r. 2014 boli jej odmeny v decembri vo výške 6 476 EUR (z toho 1 364 EUR bolo priznaných z titulu dohody o vykonaní práce a k odmene vo výške 3 619 EUR za december nie je založený žiaden doklad v jej osobnom spise).
- vychovávateľka ZŠ Viera Ješková dostala 500 EUR odmenu, ktorá jej bola priznaná a vyplatená z účtu sociálneho fondu, čo je absolútne neprípustné, keďže rozdeľovanie sociálneho fondu má zákonom určené pravidlá.
- niektorí učitelia pre 1. stupeň mali vyššie platy, ako učitelia pre 2. stupeň, čo bolo spôsobené najmä priznanými osobnými príplatkami a odmenami (napr. Dagmar Mosnáková, Alena Hrubešová, Martina Seewaldová).

- riaditeľka ZŠ Júlia Vozáriková nemá za r. 2015 podpísanú ani jednu odmenu od starostu obce xxxxx, no celkovo dostala v r. 2015 odmeny vo výške 4 777 EUR (z toho 1 348 EUR v júni, 1 684 EUR v novembri a 1 584 EUR v decembri 2015).
- upratovačka Miroslava Držíková v čestnom prehlásení zo dňa 18.08.2017 adresovanom novej riaditeľke ZŠ uviedla, že pri podpisovaní pracovnej zmluvy nedostala pracovnú náplň. Tú údajne dostala od zástupkyne Daniely Slávikovej až po skončení jej pracovnej zmluvy dňa 03.07.2017, pričom s obsahom nesúhlasila, nakoľko niektoré pracovné úkony uvedené v pracovnej náplni vraj nikdy nerobila (napr. údajne nemala k dispozícii kľúče od archívu a nemala ani prístup do kancelárie ekonómky ZŠ). Zástupkyňa ZŠ údajne nosila dokumenty aj domov a nechala do nich vpisovať svoje deti. Čestné prehlásenie Miroslavy Držíkovej tvorí prílohu č. 2 tejto správy.
- ekonómka ZŠ Mariana Zbojeková vo svojom čestnom vyhlásení zo dňa 17.08.2017 uvádza, že na príkaz zástupkyne Daniely Slávikovej musela zámerne vynechávať voľné riadky v registratúrnom denníku, aby sa dali spätne dopisovať záznamy. Údajne musela podpísať pracovnú náplň (spätne zmenenú), aj keď nesúhlasila s jej obsahom. Do jej kancelárie mali údajne prístup riaditeľka a zástupkyňa ZŠ, ako aj upratovačka p. Držíková (čo odporuje čestnému prehláseniu p. Držíkovej) a mohli podľa jej názoru manipulovať s dokladmi, dochádzkou zamestnancov, osobnými spismi zamestnancov atď. Okrem toho uviedla, že v ZŠ sa nenachádzajú takmer žiadne interné smernice. Spísala zoznam nedostatkov v mzdovej evidencii po mesiacoch od r. 2012 do r. 2017, pričom uviedla, že za podklady k výplatám zodpovedala zástupkyňa ZŠ Daniela Sláviková. Taktiež uvádza, že osobné spisy zamestnancov si zástupkyňa ZŠ brala aj domov a dokonca že prístup k osobným údajom zamestnancov mali aj ľudia, ktorí v ZŠ nepracovali (napr. deti zástupkyne ZŠ Daniely Slávikovej). Čestné vyhlásenie Mariany Zbojekovej tvorí prílohu č. 3 tejto správy.
- vychovávateľka ZŠ Viera Ješková zase vo svojom čestnom prehlásení uvádza, že ako predsedkyňa ZO OZ na ZŠ mala v kompetencii potvrdzovanie dokumentov ZŠ. Dokumenty vraj potvrdzovala v dobrej viere s tým, že za ich obsah v plnej miere zodpovedajú riaditeľka a zástupkyňa ZŠ. Ďalej uvádza, že zástupkyňa Daniela Sláviková v júni 2017 spätne dopracovala niektoré dokumenty a žiadala ju o ich potvrdenie. Údajne spätne vypracované dokumenty zástupkyňa ZŠ sama opečiatkovala pečiatkou Viery Ješkovej. Čestné prehlásenie Viery Ješkovej tvorí prílohu č. 4 tejto správy.

Z vyššie uvedených zistení vyplýva, že oblasť mzdovej agendy a vlastne aj celá personalistika v ZŠ nebola riadne upravená, podložená smernicami, jasnými pravidlami pre pridelenie osobných príplatkov a odmien. Spisy jednotlivých zamestnancov a dokumentácia patriaca k mzdovej agende neboli riadne uložené v archíve podľa požiadaviek zákona o ochrane osobných údajov, takže mohli byť zneužití. Mali k nim prístup rôzni ľudia, čo znemožňuje v prípade straty čohokoľvek určiť zodpovednú osobu. Systém v ZŠ bol nastavený od základu zle, nesprávne, nefungovali takmer žiadne interné kontroly a výsledkom toho je nedostatočná, neúplná alebo spätne doplnená a vyrobená dokumentácia, na ktorú sa absolútne nedá spoľahnúť. Tento systém viedol k nepreukázateľne priznaným osobným príplatkom a odmenám, umožnil manipulovať so spismi zamestnancov a meniť ich

podľa potreby určitých ľudí. V konečnom dôsledku ZŠ týmto fungovaním prišla v kontrolovanom období o značnú sumu peňazí. Je ťažké určiť jej výšku, keďže ani po hĺbkovej kontrole nevieme určiť, ktoré dokumenty sú správne, resp. pravé, prípadne ktoré chýbajúce dokumenty v čase spracovania výplat v minulosti existovali a či vôbec existovali.

Dodávateľské zákazky, prijaté faktúry, výberové konania a prieskumy trhu

ZŠ rovnako, ako iné podobné subjekty, má určité pravidlá a povinnosti pri výbere vhodného dodávateľa. V kontrolovanom období ZŠ takmer vôbec nerobila výberové konania ani prieskumy trhu. Existuje síce dokumentácia k niektorým zákazkám, ktorá porovnáva ceny troch dodávateľov, no musíme konštatovať, že uvedená dokumentácia je veľmi chabá, vágna a nepreukazná. V kontrolovanom období sa stalo, že z troch predložených cenových ponúk od troch dodávateľov vyhral zákazku dodávateľ štvrtý, a to taký, ktorý sa vôbec nezúčastnil výberového konania, t.j. nepredložil žiadnu cenovú ponuku.

Zhodou okolností sa jednalo o p. Jozefa Slávika - SZČO, IČO: 41184734 (manžel zástupkyne ZŠ Daniely Slávikovej), ktorý v r. 2013 získal zákazky v celkovej hodnote vyššej ako 13 tis. EUR a v r. 2014 zákazky v celkovej hodnote cca 25 tis. EUR. Uvedený dodávateľ, Jozef Slávik, IČO: 41184734, pritom dodával základnej škole rôzne tovary a služby. Uvedieme napr. údržbu výpočtovej techniky, dodávky počítačov a tlačiarňí do PC učební, aktualizácie domény pre ZŠ, montážne práce, výrobu konštrukcií pre stoly a opravy políc, bežné remeselné práce, scanery, kopírky, tlačiarne, osadenie a betonáž preliezok, údržba a rekonštrukcia budovy ZŠ, inštalácie a aktualizácie programov atď.

Poznamenávame, že pán Slávik, ako SZČO má živnostenské oprávnenia na všetko vyššie uvedené, no s tým, že historicky ich v minulosti dopĺňal o ďalšie a ďalšie živnosti podľa potreby. So ZŠ uzavrel ešte v r. 2004 Zmluvu o poskytovaní služieb, ktorej predmetom boli:

- vykonávať alebo zabezpečiť preventívnu údržbu a servisné opravy budovy a majetku školy, výpočtovej techniky a počítačovej siete v sídle ZŠ alebo v dielni zhotoviteľa,
- odstraňovať nahlásené závady a vykonávať alebo zabezpečiť servisné práce pre ZŠ s MŠ so sídlom v Červeníku a školského majetku patriaceho do pôsobnosti objednávateľa,
- za údržbu a servis výpočtovej techniky sa považuje oprava a čistenie počítačov, monitorov, tlačiarňí, dataprojektorov a opravy hardwarového a softvérového charakteru, za údržbu budovy a majetku ZŠ s MŠ sa považujú opravy, rekonštrukcie, zváranie, maľovanie, výmena inštalácií a ich údržba.
- dodávateľ, resp. zhotoviteľ má stanovenú pracovnú dobu v pracovných dňoch od 8.00 do 15.00 hod.
- ceny boli stanovené v hodinových sadzbách od 5 EUR do 7 EUR (v závislosti od konkrétnej činnosti zhotoviteľa) s tým, že práce mimo pracovnú dobu boli ocenené v základnej sadzbe zvýšenej o 20%, práce cez víkendy v základnej sadzbe zvýšenej o 25% a práce havarijného charakteru podliehajúce okamžitému zásahu boli ocenené v základnej sadzbe zvýšenej o 30%.

K predmetnej zmluve uvádzame:

- Zmluva o poskytovaní služieb zo dňa 20.12.2004 nie je podpísaná riaditeľkou ZŠ pani Júliou Vozárikovou (podpísal ju len zhotoviteľ p. Slávik). Obidvomi zmluvnými stranami podpísaná zmluva nám do dátumu vydania tejto správy nebola predložená. Podľa vyjadrenia súčasnej riaditeľky ZŠ pani Jarmily Gáborovej ani po prehladaní archívu v ZŠ nie je žiadna zmluva s pánom Slávikom, ktorá by bola podpísaná zo strany ZŠ, ako objednávateľa.
- Zmluva o poskytovaní služieb je podľa nášho názoru jednostranne výhodne koncipovaná tak, aby zhotoviteľ mal lepšie podmienky, ako objednávateľ.
- Ceny stanovené v zmluve sú stanovené neštandardne, a to najmä v tom, že je stanovená základná sadzba platná v pracovných dňoch a určených hodinách a sú určené percentuálne príplatky za práce mimo túto dobu.
- Zmluva o poskytovaní služieb presne určuje, čo je zhotoviteľ na jej základe oprávnený vykonávať. Ide najmä o údržbu, opravy a servis (viď vyššie na str. 5). Zhotoviteľ napriek tomu na základe tejto zmluvy dodával ZŠ nové počítače a nové zariadenia, a to bez výberových konaní, bez prieskumov trhu a pod., pričom sa odvolával na Zmluvu o poskytovaní služieb. Táto zmluva ale o dodávkach akýchkoľvek nových zariadení vôbec nepojednáva.
- Faktúry vystavené pánom Jozefom Slávikom, manželom zástupkyne ZŠ Daniely Slávikovej, môžu byť v prípade daňovej kontroly predmetom zvýšeného záujmu správcu dane, a to najmä z dôvodu ich blízkeho vzťahu a na to nadväzujúcu cenotvorbu a stanovenie zmluvných podmienok. Ak by správca dane posúdil, že v niektorých prípadoch neboli dodržané trhové ceny (dá sa to zistiť porovnaním s inými podobnými subjektami a podobnými dodávkami tovarov alebo služieb), je zo zákona oprávnený rozdiely v cenách neuznať za daňové výdavky podľa zákona o dani z príjmov právnických osôb a predmetné rozdiely dodaním platnou sadzbou dane, pričom následne je správca dane oprávnený uložiť aj sankcie v zmysle platnej legislatívy.

V priebehu kontroly nám bola predložená Dohoda o ukončení zmluvy zo dňa 26.05.2010 uzavretej medzi ZŠ, ako objednávateľom a p. Jozefom Slávikom, ako poskytovateľom, pričom Dohoda o ukončení zmluvy bola podpísaná dňa 27.04.2017 a účinnosť zmluvy mala byť skončená ku dňu 30.06.2017. Do dátumu vydania tejto správy nám však nebola predložená samotná Zmluva o poskytovaní služieb zo dňa 26.05.2010. Podľa vyjadrenia súčasnej riaditeľky ZŠ Jarmily Gáborovej takáto zmluva sa nikde v ZŠ nenachádza.

Záver z previerky

Počas vykonanej previerky účtovníctva a personalistiky sme zistili viacero zásadných a významných pochybení, resp. porušení platnej legislatívy. Upozorňujeme na to, že niektoré pochybenia na strane vedenia ZŠ môžu mať významné dopady na výšku deklarovaných a vykazovaných nákladov a taktiež na plnenie rozpočtu. V ZŠ neexistujú takmer žiadne interné smernice, nie sú spísané jasné pravidlá na prideľovanie odmien a osobných príplatkov, nie je zabezpečená archivácia dokumentov, absentovali výberové konania a prieskumy trhu atď.

Odporúčania

Na základe vyššie uvedeného odporúčame:

- vykonať fyzickú inventúru majetku v zmysle Zákona o účtovníctve, úlohou ktorej bude nielen zistiť skutočný stav majetku, ale aj posúdiť reálny stav, v akom sa majetok nachádza a správne ho oceniť,
- nastaviť jasné pravidlá odmeňovania zamestnancov vrátane osobných príplatkov a odmien, určiť pracovné náplne k jednotlivým pracovným zmluvám a dohodám,
- zabezpečiť dodržiavanie platnej legislatívy v oblasti archivácie dokumentov a ochrany osobných údajov,
- zabezpečiť dodržiavanie zákonných podmienok pri výbere vhodného dodávateľa služieb, opráv, tovarov a pod. (verejné obstarávanie, prieskumy trhu atď.),
- zabezpečiť dodržiavanie rozpočtu.

V Bratislave, 28. septembra 2017

VELOX, s.r.o.
Bárdošova 33
831 01 Bratislava
licencia č.: 389

Ing. Miroslav Baláž
certifikovaný audítor
licencia č.: 1000